

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної програми підготовки молодшого спеціаліста

Освітньо-кваліфікаційний рівень
Галузь знань

Молодший спеціаліст
0102 Фізичне виховання, спорт та
здоров'я людини

Спеціальність

5. 01020101 Фізичне виховання

Міністерство освіти і науки України

Інститут інноваційних технологій і змісту освіти

Директор департаменту вищої освіти

Удод О.А.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Коровайченко Ю.М.
(підпис) (прізвище та ініціали)

«   »   2013 р.

«   »   2013 р.

М.П.

Голова НК/підкомісії

Дутчак М.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

«   »   2013 р.

Керівник закладу-розробника
Директор

Педагогічна Рада ДКФВ

Дніпродзержинського коледжу
фізичного виховання

Протокол № 3

В.І.Чибісов
(підпис)

від « 19 » червня 2013 р.

«   »   2013 р.

М.П.

Керівники розробки

Директор Дніпродзержинського коледжу
фізичного виховання

Чибісов В.І.
(підпис)

Заступник директора з навчально-
методичної роботи

Говоруха О.О.
(підпис)

« 19 » 11 2013 р.

Міністерство освіти і науки України
Дніпродзержинський коледж фізичного виховання

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА ПІДГОТОВКИ

“МОЛОДШИЙ СПЕЦІАЛІСТ”

(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

Галузь знань – 0102 Фізичне виховання, спорт та здоров'я людини

Спеціальність – 5.01020101 – Фізичне виховання

Проект (діє тимчасово до впровадження галузевого стандарту вищої освіти)

м. Дніпродзержинськ, 2013

ПЕРЕДМОВА

1. РОЗРОБЛЕНО

робочою групою Дніпродзержинського коледжу фізичного виховання.

ВНЕСЕНО

Дніпродзержинським коледжем фізичного виховання
(назва вищого навчального закладу)

2. ЗАТВЕРДЖЕНО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ

Ухвалою педагогічної Ради Дніпродзержинського коледжу фізичного виховання

від « 19 » 11. 2013 р. № 3

3. ВВЕДЕНО ВПЕРШЕ

4. РОЗРОБНИКИ СТАНДАРТУ

ЧИБІСОВ ВІКТОР ІВАНОВИЧ – директор Дніпродзержинського коледжу фізичного виховання, викладач вищої кваліфікаційної категорії, викладач – методист;

ГОВОРУХА ОЛЕНА ОЛЕКСІЇВНА – заступник директора з навчально – методичної роботи, викладач вищої кваліфікаційної категорії.

Цей стандарт поширюється на Дніпродзержинський коледж фізичного виховання, укладений з урахуванням специфіки підготовки молодшого спеціаліста у коледжі.

ВСТУП

Освітньо-професійна програма (ОПП) є складовою стандарту вищої освіти, в якому визначається нормативний термін та зміст навчання, нормативні форми державної атестації, встановлюються вимоги до змісту, обсягу та рівня освітньої та професійної підготовки молодшого спеціаліста напряму підготовки 0102 «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини».

Цей стандарт використовується під час:

- розроблення складової стандарту вищої освіти (засоби діагностики якості вищої освіти);
- розроблення складових стандартів вищої освіти - варіативної частини освітньо-професійної програми та засобів діагностики якості вищої освіти;
- планування та організації навчального процесу (зокрема - розроблення навчального плану, програм навчальних дисципліні і практик, терміну навчання тощо);
- професійної орієнтації здобувачів фаху;
- ліцензуванні та акредитації, інспектуванні освітньої діяльності за спеціальністю.

1. Галузь використання

Цей стандарт поширюється на органи управління вищою освітою та вищі навчальні заклади, де готуються спеціалісти освітньо-кваліфікаційного рівня

“Молодший спеціаліст”
(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

за спеціальністю 5.01020101 – Фізичне виховання
(код і назва спеціальності)

освітнього рівня неповна вища освіта
(назва освітнього рівня)

з предметної області діяльності – освітні заклади, позашкільні установи, соціальні служби для молоді та фізкультурно – спортивні служби різного відомчого підпорядкування

(для освітньо-кваліфікаційного рівня: молодший спеціаліст)

з нормативним терміном навчання - 2 роки на базі повної середньої освіти

Цей стандарт установлює:

- термін навчання за денною формою;
- форму державної атестації, нормативну частину змісту навчання у залікових одиницях, засвоєння яких забезпечує формування компетенцій відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики;
- перелік навчальних дисциплін і практик;
- нормативний строк навчання.

2. Нормативні посилання

- Закон України №2984-III “Про вищу освіту” // Відомості Верховної Ради. – 2002.- № 20.-134 с.
- Міжнародна Стандартна Класифікація Освіти (ISCED – 97: International Standard Classification of Education/UNESCO, Paris).
- Структури кваліфікацій для Європейського простору вищої освіти (**The framework of qualifications for the European Higher Education Area**)
- Структури ключових компетентностей, які розглядаються як необхідні для всіх у суспільстві, заснованому на знаннях (**Key Competences for Lifelong learning: A European Reference Framework – IMPLEMENTATION OF "EDUCATION AND TRAINING 2010"**, Work programme, Working Group B "Key Competences", 2004.
- Постанова Кабінету Міністрів України від 20.06.2007 р. № 839 "Про затвердження переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста";
- Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011р. №1341 «Про затвердження національної рамки кваліфікацій»;
- Національний класифікатор України: "Класифікатор професій" ДК 003:2010. // Видавництво "Соціформ", – К.: 2010.
- Національний класифікатор України: «Класифікація видів економічної діяльності» ДК 009: 2010.
- Комплекс нормативних документів для розробки складових системи стандартів вищої освіти. Додаток 1 до наказу Міносвіти України від 31.07.1998 р. №285 зі змінами та доповненнями, що введені розпорядженням Міністерства освіти і науки України від 05.03.2001 р. №28-р. // Інформаційний вісник “Вища освіта”.–2003.-№ 10.-82 с.;
- Методичні рекомендації з розроблення складових галузевих стандартів вищої освіти (компетентнісний підхід), К.: Інститут інноваційних технологій і змісту освіти, 2013;
- Змістові частини галузевих стандартів вищої освіти підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційних рівнів молодшого спеціаліста та бакалавра щодо гуманітарної, соціально-економічної та екологічної освіти та освіти з безпеки життєдіяльності людини й охорони праці // Інструктивний лист МОН України від 19.06.2002 р. №1/9-307 / Інформаційний вісник “Вища освіта”.–2003.-№ 11.-55 с.
- Постанова Кабінету Міністрів України від 20 січня 1998 р. №65 Про затвердження «Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту)»;
- Наказ Міністерства освіти і науки України від 17.06.2010 р. № 587 «Про затвердження переліку предметів загальноосвітньої підготовки у вищих навчальних закладах I – II р.а., які здійснюють підготовку кадрів на основі базової загальної середньої освіти»;

- Наказ Міністерства освіти і науки України від 21.10.2010 р. № 969 про організацію та вдосконалення навчання з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності та цивільного захисту у вищих навчальних закладах України.

3.Визначення

У цьому стандарті використано терміни та відповідні визначення, що подані у Комплексі нормативних документів для розробки складових системи стандартів вищої освіти. Додаток 1 до наказу Міністерства освіти України від 31.07.1998 р. №285 зі змінами та доповненнями, що введені розпорядженням Міністерства освіти і науки України від 05.03.2001 р. №28-р

Акредитація - процедура надання вищому навчальному закладові певного типу права провадити освітню діяльність, пов'язану із здобуттям вищої освіти та кваліфікації, відповідно до вимог стандартів вищої освіти, а також до державних вимог щодо кадрового, науково-методичного та матеріально-технічного забезпечення.

Атестація (державна атестація) осіб, які закінчують вищі навчальні заклади – встановлення відповідності рівня якості отриманої ними вищої освіти вимогам стандартів вищої освіти по закінченню навчання за напрямом, спеціальністю.

Валідність – комплексна характеристика психодіагностичної методики (тесту), що включає відомості щодо сфери явищ, які досліджуються, та репрезентативності діагностичної процедури стосовно до них.

Вид діяльності - характеристика об'єднання ресурсів (устаткування, робочої сили, технологічних засобів, сировини та матеріалів) та виробничого процесу для створення виробництва конкретної продукції та надання послуг.

Вид діяльності (людини) - характеристика діяльності залежно від способів і форм її здійснення.

Вимога - положення, що містить критерії, які повинні бути виконані.

Виробнича функція (службова, трудова, фахова) - коло обов'язків, які виконує фахівець у відповідності до займаної посади і які визначаються посадовою інструкцією або кваліфікаційною характеристикою.

Розрізняють такі виробничі функції:

Гносеологічна функція - полягає в тому, що вона, орієнтуючи пізнавальні прагнення людини на пізнання природи й сутності світу, природи та сутності самої людини, загальної структури світу, зв'язків і законів його розвитку, з *одного боку*, озброює людей знаннями про світ, людину, про зв'язки і закони, а з *іншого* — здійснює вплив на кожну форму суспільної свідомості, детермінуючи необхідність для кожної з них (у своїй сфері) усвідомлювати дійсність крізь призму відношення «людина — світ».

Розвиваюча функція - реалізується, коли при вивченні теми в учбовому процесі використовується різноманіття інноваційних форм.

Оздоровча функція - сприяє всебічному і гармонійному розвитку організму майбутніх фахівців, передбачає забезпечення планомірного й

цілеспрямованого розвитку всіх його органів та систем і фізичних якостей особи.

Виховна функція - представлена фізичним вихованням, у котрому здійснюється педагогічне керівництво фізичним розвитком особистості, вона пов'язана зі здійсненням політичного, розумового, морального, естетичного, трудового виховання у процесі занять спортом.

Організаційна функція - функція спрямована на упорядкування структури й взаємодії складових елементів системи з метою зниження невизначеності, а також підвищення ефективності використання ресурсів і часу (окремим процесом організації діяльності можна вважати *планування* - часове впорядкування виконання робіт, тобто обґрунтування їх, послідовності, тривалості та строків виконання).

Плануюча функція - спрямована на створення планування майбутньої роботи в межах своєї професійної діяльності на різні проміжки часу.

Контрольна функція - функція спрямована на здійснення контролю в межах своєї професійної діяльності в обсязі посадових обов'язків.

Комунікативна функція - встановлення ділових і неформальних особистих стосунків з окремими учнями і групами учнів, ділове спілкування з іншими вчителями та адміністрацією школи; вміння знаходити контакти з державними і громадськими фізкультурно-спортивними організаціями; вміння налагоджувати взаємодії з батьками учнів; уміння знаходити меценатів (спонсорів).

Дослідницька функція - функція спрямована на збір, обробку, аналіз і систематизацію науково-технічної інформації з напрямку роботи.

Вища освіта - це освіта, що отримана особою в результаті засвоєння змісту навчання з вищої освіти, яка здійснюється на базі повної загальної середньої освіти і завершується здобуттям особою певного освітньо-кваліфікаційного рівня.

Вищий навчальний заклад - заклад освіти, основною статутною метою діяльності якого є надання вищої освіти.

Фізична культура - частина загальної культури, сукупність спеціальних духовних і матеріальних цінностей, способів їх виробництва та використання з метою оздоровлення людей і розвитку їхніх фізичних здібностей.

Фізична культура людини (індивідууму) розглядається як процес оволодіння знаннями, вміннями і навиками виховної, навчальної, оздоровчої, рекреаційної діяльності для подальшого використання у процесі самовдосконалення, і як результат - рівень фізичного здоров'я, який людина змогла зберегти або покращити дякуючи своєму бажанню, знанням, здоровому способу життя та рухової активності.

Фізичне виховання - спеціалізований педагогічний процес цілеспрямованої систематичної дії на людину фізичними вправами, силами природи, гігієнічними факторами з метою зміцнення здоров'я, розвитку фізичних якостей, вдосконалення морфологічних і функціональних можливостей, формування й покращання основних життєво важливих рухових навиків, умінь та пов'язаних з ними знань, забезпечення готовності людини до активної участі у суспільному, виробничому й культурному житті.

Спорт – багатофункціональне соціальне явище, яке обумовлюється спортивною діяльністю спрямованою на досягнення спортивного результату завдяки спеціально-організованій системі проведення змагань та навчально-тренувального процесу.

Фізкультурна освіта – процес формування у людини рухових умінь і навиків, а також передавання спеціальних знань з галузі фізичної культури.

Мета фізкультурної освіти – задовольнити об'єктивну потребу студентів у засвоєнні систем спеціальних знань, набутті професійно значущих умінь і навиків.

Професійна фізкультурна освіта – процес та результат навчально-виховної роботи, що здійснюється в навчальних установах спортивного профілю з орієнтацією на підготовку спеціалістів галузі фізичного виховання, спорту та здоров'я людини.

Мета професійної фізкультурної освіти підготовки фахівців ОКР «Молодший спеціаліст» (напрямок підготовки «Фізичне виховання») – забезпечення готовності студентів до використання набутих знань, вмінь та навичок у майбутній професійній діяльності в галузі знань «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини» за напрямом підготовки «Фізичне виховання» з урахуванням сучасних соціально-економічних умов і конкурентоспроможності на ринку праці.

Завдання з професійної фізкультурної освіти з напрямку підготовки «Фізичне виховання»:

- забезпечення держави кваліфікованими кадрами, які матимуть ґрунтовну теоретичну і практичну підготовку за фахом;
- формування у майбутніх фахівців прагнення до безперервної самоосвіти, здатності постійно оновлювати здобуті наукові знання, вміння швидко адаптуватися до змін і корегувати професійну діяльність;
- сприяння розвитку активності, самостійності і творчих здібностей, успішності у оволодінні професією;
- придбання досвіду творчого використання фізкультурно-оздоровчої і спортивної діяльності для досягнення особистих і професійних цілей;
- забезпечення збереження і зміцнення здоров'я, розвиток і удосконалення психофізичних можливостей, якостей і властивостей особистості, що визначають готовність випускників ВНЗ до життєдіяльності та обраної професії.

Галузь - сукупність усіх виробничих одиниць, які беруть участь переважно в однакових або подібних видах виробничої діяльності.

Галузь знань - група напрямів підготовки, споріднених за ознакою спільності узагальнених структур діяльності.

Дія – одиниця діяльності, що не розкладається на більш прості, в наслідок якої досягається конкретна усвідомлена мета.

Діяльність (діяльність людини) - динамічна система взаємодій людини із навколишнім світом, в яких вона досягає свідомо поставлених цілей, що з'являються внаслідок виникнення у неї певних потреб.

У процесі діяльності людина виступає як **суб'єкт діяльності**, а її дії спрямовані на зміни об'єкту діяльності.

Задача діяльності - мета діяльності, що задана в певних умовах і може бути досягнута в результаті визначеної **структури діяльності**, до якої віднесено:

- **предмет діяльності (праці)** – елементи навколишнього середовища, що суб'єкт має до початку своєї діяльності і які підлягають трансформації у продукт;
- **засіб діяльності (праці)** - об'єкт, що опосередковує вплив суб'єкта на предмет діяльності, або те, що, звичайно, називають “знаряддям праці”, і стимули, що використовуються, наприклад, у діяльності управління;
- **процедура діяльності (праці)** - технологія (спосіб, метод) одержання бажаного продукту. Інформація про спосіб діяльності фіксується у вигляді програми або алгоритму на певних матеріальних носіях;
- **умови діяльності (праці)** - характеристика оточення суб'єкта в процесі діяльності (температура, склад повітря, рівень акустичних шумів, пристосованість приміщення до праці, меблі, а також соціальні умови, просторові та часові чинники);
- **продукт діяльності (праці)** - те, що одержано в результаті трансформації предмета в процесі діяльності.

Є три види задач діяльності:

професійні задачі - задачі діяльності, що безпосередньо спрямовані на виконання завдання (завдань), яке (які) поставлено(і) перед фахівцем як професіоналом;

соціально-виробничі задачі - задачі діяльності, що пов'язані з діяльністю фахівця у сфері виробничих відносин у трудовому колективі (наприклад, інтерактивне та комунікативне спілкування тощо);

соціально-побутові задачі - задачі діяльності, що виникають у повсякденному житті і пов'язані з домашнім господарством, відпочинком, родинним спілкуванням, фізичним і культурним розвитком тощо і можуть впливати на якість виконання фахівцем професійних та соціально-виробничих задач.

Здатність - психологічний стан індивіда, в якому він готовий до успішного виконання певного виду продуктивної діяльності.

Здібність - психологічні особливості індивіда, що забезпечують можливість успішного виконання певного виду продуктивної діяльності. Здібності пов'язані із загальною спрямованістю особи, з її нахилом до тієї чи іншої діяльності.

Зміст вищої освіти - обумовлена цілями та потребами суспільства система знань, умінь і навичок, у вигляді компетенцій, що має бути сформована в процесі навчання з урахуванням перспектив розвитку суспільства, науки, техніки, технології, культури та мистецтва.

Зміст навчання - це науково обґрунтований методичний та дидактичний навчальний матеріал, засвоєння якого забезпечує здобуття освіти і кваліфікації згідно з освітньо-кваліфікаційним рівнем.

- **нормативну частину змісту навчання** - обов'язковий для засвоєння зміст навчання, сформований відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної

характеристики як змістові модулі із зазначенням їх обсягу й рівня засвоєння, а також форм державної атестації;

- **вибіркову частину змісту навчання** - рекомендований для засвоєння зміст навчання, сформований як змістові модулі із зазначенням їх обсягу та форм атестації, призначений для задоволення потреб і можливостей особистості, регіональних потреб у фахівцях певної спеціалізації спеціальності, з урахуванням досягнень наукових шкіл і вищих навчальних закладів.

Змістовий модуль - система навчальних елементів, що поєднані за ознакою відповідності певному навчальному об'єктові.

Знання - результат процесу діяльності пізнання, перевірене суспільною практикою і логічно упорядковане відображення її у свідомості людини.

Знання - категорія, яка віддзеркалює зв'язок між пізнавальною й практичною діяльністю людини. Знання виявляються в системі понять, суджень, уявлень та образів, орієнтовних основ дій тощо, яка має певний обсяг і якість. Знання можливо ідентифікувати тільки за умови їх проявлення у вигляді вмінь виконувати відповідні розумові або фізичні дії.

Знання фундаментальні - знання щодо соціальних і професійних норм діяльності особи, основа її освіти та професійної підготовки.

Фундаментальні знання формують здатність особи опановувати нові знання, орієнтуватися у проблемах, що виникають, виконувати задачі діяльності, що прогножуються. Фундаментальні знання є інваріантні у відношеннях:

- напрями підготовки до певної галузі освіти;
- спеціальності до напрямку підготовки;
- спеціалізації спеціальності до спеціальності.

Індивідуалізація навчання – організація процесу навчання, яка передбачає його модифікацію відповідно до потреб того, хто навчається.

Інновації - новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери.

Інноваційна діяльність – діяльність, що спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг.

Кваліфікація - здатність особи виконувати завдання та обов'язки відповідної роботи. Кваліфікація вимагає певного освітньо-кваліфікаційного рівня. Кваліфікація визначається через назву професії.

Кваліфікація визначається рівнем освіти та спеціалізацією. Необхідний рівень освіти досягається завдяки реалізації освітніх, освітньо-професійних та освітньо-наукових програм підготовки і має в цілому відповідати колу та складності професійних завдань та обов'язків.

У документах про освіту, чи інших документах про професійну підготовку, кваліфікація визначається через професійну назву роботи за класифікацією професії.

Клас задачі діяльності - ознака рівня складності задач діяльності, що вирішуються фахівцем. Усі задачі діяльності розподіляються на три класи:

- **стереотипні задачі діяльності** - передбачають діяльність відповідно до заданого алгоритму, що характеризується однозначним набором добре відомих, раніше відібраних складних операцій і потребує використання значних масивів оперативної та раніше засвоєної інформації;

- **діагностичні задачі діяльності** - передбачають діяльність відповідно до заданого алгоритму, що містить процедуру часткового конструювання рішення із застосування раніше відібраних складних операцій і потребує використання значних масивів оперативної та раніше засвоєної інформації;

- **евристичні задачі діяльності** - передбачають діяльність за складним алгоритмом, що містить процедуру конструювання раніше не відомих рішень і потребує використання великих масивів оперативної та раніше засвоєної інформації.

Компетентність – інтегрована характеристика якостей особистості, результат підготовки випускника вузу для виконання діяльності в певних професійних та соціально-особистісних предметних областях (компетенціях), який визначається необхідним обсягом і рівнем знань та досвіду у певному виді діяльності.

Компетенція - включає знання й розуміння (теоретичне знання академічної області, здатність знати й розуміти), знання як діяти (практичне й оперативне застосування знань до конкретних ситуацій), знання як бути (цінності як невід'ємна частина способу сприйняття й життя з іншими в соціальному контексті). Предметна область у якій індивід добре обізнаний і в якій він проявляє готовність до виконання діяльності.

Контроль якості вищої освіти - система заходів, які здійснює третя сторона з метою перевірки характеристик якостей особистості випускника вищого навчального закладу, та їх порівняння з установленими вимогами й визначення відповідності кінцевим цілям вищої освіти.

Кредит (національний кредит в системі вищої освіти України) – обсяг навчального матеріалу, який з урахуванням терміну засвоєння студентами окремих навчальних елементів (відповідно до психофізіологічних норм засвоєння при використанні оптимальних форм, методів і засобів навчання та контролю) може бути засвоєний за 54 години навчального часу (сума годин аудиторної й самостійної роботи студента за тиждень).

Кредит ECTS (заліковий кредит) – одиниця Європейської кредитно-трансферної та акумулюючої системи (36 академічних годин), яка визначає навчальне навантаження необхідне для засвоєння змістових модулів.

Ліцензування - процедура визнання спроможності вищого навчального закладу певного типу розпочати освітню діяльність, пов'язану із здобуттям вищої освіти та кваліфікації, відповідно до вимог стандартів вищої освіти, а також до державних вимог щодо кадрового, науково-методичного та матеріально-технічного забезпечення.

Навичка - дії, що виконуються при здійсненні певної діяльності, котрі завдяки численним повторенням стають автоматичними і виконуються без свідомого контролю.

Навчальна дисципліна (у вищому навчальному закладі) - педагогічно адаптована система понять про явища, закономірності, закони, теорії, методи тощо будь-якої галузі діяльності (або сукупності різних галузей діяльності) із визначенням потрібного рівня сформованості у тих, хто навчається, певної сукупності умінь і навичок.

Навчальний елемент (дидактична одиниця) - мінімальна доза навчальної інформації, що зберігає властивості навчального об'єкта.

Навчальний об'єкт - навчальна інформація певного обсягу, що має самостійну логічну структуру та зміст, і дає змогу оперувати цією інформацією у процесі розумової діяльності.

Навчальний план - складова стандартів вищої освіти вищих навчальних закладів, яка розробляється на основі освітньо-професійної програми та структурно-логічної схеми підготовки і визначає графік навчального процесу, перелік, послідовність та час вивчення навчальних дисциплін (практик), види навчальних занять та терміни їх проведення, а також форми проведення підсумкового контролю.

Надійність - характеристика методики (тесту), яка віддзеркалює точність психодіагностичних вимірів, а також стійкість результатів тесту до впливу сторонніх випадкових чинників.

Напрямок підготовки за професійним спрямуванням у вищій освіті - група спеціальностей зі спорідненим змістом вищої освіти та професійної підготовки.

Норма - сукупність формальних і неформальних вимог, що регулюють певні дії та поведінку суб'єктів системи вищої освіти та учасників освітянського процесу.

Норматив - розрахункова величина витрат освітянських ресурсів, що характеризує оптимальний стан освітянського процесу.

Нормативний термін навчання - термін навчання за денною (очною) формою, необхідний для засвоєння особою нормативної та вибіркової частин змісту навчання і встановлений стандартом вищої освіти.

Об'єкт діяльності - процеси, або(та) явища, або(та) матеріальні об'єкти, на які спрямована діяльність суб'єкта діяльності (наприклад, двигун внутрішнього згоряння, організаційно-економічна система, технологія галузі тощо).

Орієнтовна основа дії - система уявлень людини про мету, план та засоби виконання дії.

Освітній рівень вищої освіти - характеристика вищої освіти за ознаками ступеня сформованості інтелектуальних якостей особи, достатніх для здобуття кваліфікації, яка відповідає певному освітньо-кваліфікаційному рівню;

Освітні рівні:

- **Неповна вища освіта** - освітній рівень вищої освіти особи, який характеризує сформованість її інтелектуальних якостей, що визначають

розвиток особи як особистості і є достатніми для здобуття нею кваліфікацій за освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста.

Освітньо-кваліфікаційний рівень вищої освіти - освітньо-кваліфікаційний рівень вищої освіти - характеристика вищої освіти за ознаками ступеня сформованості знань, умінь та навичок особи, що забезпечують її здатність виконувати завдання та обов'язки (роботи) певного рівня професійної діяльності

Освітньо-кваліфікаційні рівні:

Молодший спеціаліст - освітньо-кваліфікаційний рівень вищої освіти особи, яка на основі повної загальної середньої освіти здобула неповну вищу освіту, спеціальні уміння та знання, достатні для здійснення виробничих функцій певного рівня професійної діяльності, що передбачені для первинних посад у певному виді діяльності. Особам, які завершили навчання в акредитованому вищому професійному училищі, центрі професійно-технічної освіти, може присвоюватись освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста за відповідним напрямом (спеціальністю), з якого також здійснюється підготовка робітників високого рівня кваліфікації.

Освітня діяльність – діяльність, пов'язана з наданням послуг для здобуття вищої освіти, з видачею відповідного документа.

Освітнянська технологія – див. *Технологія освіти*.

Первинна посада - посада, що не потребує від випускника навчального закладу попереднього досвіду професійної практичної діяльності.

Показник якості вищої освіти - кількісна характеристика якості особистості випускника вищого навчального закладу, що розглядається стосовно до певних умов його навчання та сфери майбутньої соціальної діяльності.

Проблема - ситуація під час діяльності, яка містить протиріччя наукового, організаційного або іншого характеру і являє собою перепони, що виникають при досягненні суб'єктом цілеспрямованого результату своєї діяльності.

Професія – здатність виконувати подібні роботи, які характеризуються заданим рівнем збігу основних завдань та обов'язків, що виконуються чи мають бути виконані працівником.. Професія вимагає визначеного кола знань та умінь.

Професійна підготовка – здобуття кваліфікації за відповідним напрямом підготовки або спеціальністю.

Рівень професійної діяльності – характеристика професійної діяльності за ознаками певної сукупності професійних завдань та обов'язків (робіт), що виконує працівник. У сфері праці розрізняють такі рівні професійної діяльності:

- **стереотипний рівень (рівень використання)** - уміння використовувати налагоджену систему (об'єкт діяльності) під час виконання конкретних задач діяльності, та знання призначення об'єкта і його основних (характерних) властивостей;

- **операторський рівень** - уміння готувати (налагоджувати) систему і керувати нею під час виконання конкретних задач діяльності та знання принципу (основних особливостей) побудови й принципу дії системи на структурно-функціональному рівні;

- **експлуатаційний рівень** - уміння під час виконання конкретних задач діяльності тестувати та аналізувати роботу системи з метою виявлення та усунення пошкоджень і знання методів аналізу функціонування системи та методів аналізу, пошуку та усунення пошкоджень;

- **технологічний рівень** - уміння під час виконання конкретних задач діяльності здійснювати розробку систем, що відповідають заданим характеристикам (властивостям), і знання методів синтезу та технологій розробки систем та способів їх моделювання;

- **дослідницький рівень** - уміння проводити дослідження систем із метою перевірки їх відповідності заданим властивостям, уміння вибирати з множини систему, що дозволяє найбільш ефективно вирішувати задачі діяльності, знання методики дослідження систем та методів оцінки ефективності їх застосування під час вирішення конкретних задач діяльності.

Рівень якості вищої освіти - відносна характеристика якості вищої освіти, що ґрунтується на порівнянні значень показників якості, отриманих на підставі діагностичних іспитів випускників вищого навчального закладу, із критеріально-орієнтованим еталоном, що репрезентується стандартом вищої освіти.

Робота – певні завдання та обов'язки, що виконані, виконуються чи повинні бути виконані однією особою.

Сертифікація фахівця - процедура визначення відповідності професійно важливих властивостей фахівця, його компетенції тощо вимогам, що надані у нормативних документах, в яких відображені вимоги до його кваліфікації.

Система вищої освіти - це сукупність взаємодіючих: послідовних стандартів вищої освіти;

- вищих навчальних закладів усіх форм власності;
- інших юридичних осіб, що надають освітні послуги у галузі вищої освіти;
- органів, які здійснюють управління у галузі вищої освіти.

Спеціальність - категорія, що характеризує:

- ◆ у сфері освіти - спрямованість і зміст навчання при підготовці фахівця (визначається через об'єкт діяльності або функцію та предмет діяльності фахівця і відображає, насамперед, вид його діяльності і сферу застосування його праці);

- ◆ у сфері праці - особливості спрямованості і специфіку роботи в межах професії (зміст задач професійної діяльності, що відповідають кваліфікації).

Спеціальність у сфері освіти є адекватним відображенням наявної у сфері праці спеціальності (кваліфікації).

Навчання за спеціальністю освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра, або спеціаліста, або магістра передбачає вивчення узагальненого об'єкта діяльності фахівця, виробничих функцій та типових складових структури професійної діяльності таких, що задовольняють вимоги сфери праці до спеціальності.

Навчання за спеціальністю освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста передбачає вивчення виробничих функцій та типових складових структури професійної діяльності.

Спеціалізація за спеціальністю - категорія, що характеризує відмінності окремих задач діяльності фахівця за ознаками різниці засобів, або(та) продуктів,

або(та) умов діяльності в межах спеціальності. Спеціалізація пов'язана як з необхідною галуззю знань, використовуваними інструментами чи устаткуванням, так і з продукцією, яка виробляється, або надаваними послугами і відповідає певною мірою деталізованому колу професійних завдань та обов'язків.

Стандарти вищої освіти (*система стандартів вищої освіти*) - сукупність норм, що визначають зміст вищої освіти, зміст навчання, засоби діагностики якості вищої освіти та нормативний термін навчання.

Стандарти вищої освіти є основою оцінки освітнього та освітньо-кваліфікаційного рівня громадян незалежно від форм здобуття вищої освіти. Відповідність освітніх послуг стандартам вищої освіти визначає якість освітньої та наукової діяльності вищих навчальних закладів.

Систему стандартів вищої освіти складають державний стандарт вищої освіти, галузеві стандарти вищої освіти та стандарти вищої освіти вищих навчальних закладів.

Структурно-логічна схема підготовки - наукове й методичне обґрунтування процесу реалізації освітньо-професійної програми підготовки.

Структурно-логічна схема підготовки надається у вигляді мережі міждисциплінарних зв'язків за напрямом підготовки або спеціальністю і діє на протязі усього терміну реалізації відповідної освітньо-професійної програми підготовки.

Тест - стандартизована психодіагностична методика, яка призначена для встановлення кількісних і якісних індивідуально-психологічних відмінностей. У психологічній діагностиці - стандартизований, часто обмежений у часі іспит.

Тест досягнень - тип психодіагностичних методик, що спрямовані на оцінювання досягнення рівня сформованості певної компетенції.

Тести критеріально-орієнтовані - типи тестів, що призначені для визначення рівня індивідуальних досягнень щодо певного критерію на основі логіко-функціонального аналізу змісту завдань. Як критерій (або об'єктивний еталон), звичайно, розглядаються конкретні знання, уміння, навички, що необхідні для успішного виконання тієї чи іншої задачі діяльності.

Тест ситуативний - критеріально-орієнтований тест досягнень, який складається з цілеспрямованого набору тестових завдань, призначених для оцінювання рівня сформованості знань щодо орієнтовних основ дій, які є адекватними діяльності вирішення проблемних ситуацій, що властиві майбутній діяльності (соціальній, виробничій) випускників вищих навчальних закладів.

Технологія навчання - сукупність форм, методів, прийомів та засобів передавання соціального та(або) професійного досвіду у процесі навчання.

Технологія освіти - процес та результат створення (проекування) адекватної потребам і можливостям особи та суспільства системи соціалізації, особистісного та професійного розвитку людини в закладі освіти, що складається з спеціальним чином сконструйованих відповідно до заданої мети методологічних, дидактичних, психологічних, інтелектуальних, інформаційних та практичних дій, операцій, прийомів, кроків, які гарантують досягнення цілей, що визначені учасниками освітянського процесу, та свободу їх усвідомленого вибору.

Тип діяльності - характеристика професійної діяльності залежно від способів і форм її здійснення. Визначається станом взаємодії фахівця з об'єктом діяльності - системою, що характеризується однаковою узагальненою метою (продуктом) діяльності.

Типова задача діяльності - узагальнена задача діяльності, що є характерною для більшості виробничих або соціальних ситуацій і не містить конкретних даних, а отже, не має конкретного вирішення (можуть бути визначені тільки шляхи вирішення).

Узагальнений об'єкт діяльності фахівця з вищою освітою - природна чи штучна система, що розвивається. Характерні етапи цього розвитку визначають цикл взаємодії фахівця і системи.

Уміння - здатність людини виконувати певні дії при здійсненні тієї чи іншої діяльності на основі відповідних знань.

Цикл підготовки - сукупність складових змісту освітньої або професійної підготовки (змістових модулів, блоків змістових модулів), що поєднані за ознаками приналежності їх змісту до спільного освітнього або професійного напрямку.

Якість вищої освіти - це сукупність певних якостей випускника вищого навчального закладу, що відображають його компетентність, ціннісні орієнтації, соціальну спрямованість, здібності, професійно важливі якості тощо, обумовлюють його здатність задовольняти як особисті духовні та матеріальні потреби, так і потреби суспільства, а також його професійну придатність:

- задовольняти у відповідності до соціальних норм суспільні вимоги до виконання майбутніх соціально-професійних ролей;
- відповідати за свої соціально важливі рішення;
- задовольняти намагання особи до соціального статусу та престижу.

Якість особистості випускника вищого навчального закладу — цілісна сукупність елементів внутрішньої структури особистості, що визначає зміст соціально значущих і професійно важливих властивостей випускника вищого навчального закладу.

4. Позначення і скорочення

У даному стандарті використані наступні позначення і скорочення:
ГСЕ (02) – цикл гуманітарної та соціально-економічної підготовки,
ПН (03) – цикл природничо-наукової підготовки,
ПП (04) – цикл професійної та практичної підготовки;
ОПП – освітньо – професійна програма;
ОКХ – освітньо – кваліфікаційна характеристика;
МОН України – Міністерство освіти і науки України.

5. Розподіл змісту освітньо-професійної програми та максимальний навчальний час за циклами підготовки

5.1 Освітньо-кваліфікаційна програма передбачає цикли підготовки:

- Гуманітарної, соціально-економічної підготовки;

- Природничо-наукової підготовки, що разом з попереднім циклом забезпечують певний освітній рівень;

- Цикл професійно – практичної підготовки, що разом з попередніми циклами забезпечують певний освітній рівень;

5.2 Розподіл змісту програми підготовки фахівця та навчальний час за нормативною та варіативною частинами програми підготовки, навчальний час за циклами підготовки, кількість навчальних годин/кредитів вивчення кожної з навчальних дисциплін і практик нормативної частини програми підготовки подано у таблицях Додатка Г.

6. Нормативний зміст освітньо-професійної програми

6.1. Розподіл змісту освітньо-професійної програми та навчального часу за циклами підготовки наведені у таблиці Додатка А

6.2. Система знань у вигляді системи змістових модулів наведена у таблиці Додатка Б.

6.3. У таблиці Додатка В подається перелік нормативних навчальних дисциплін й практик (видів практичної підготовки), вказуються назви й шифри блоків змістових модулів, із яких формуються ці навчальні дисципліни й практики, і назви та шифри змістових модулів, що входять до даного блоку змістових модулів.

6.4. У додатку Г для кожної навчальної дисципліни (або практики) нормативної частини змісту освітньо-професійної програми вказується кількість навчальних годин/національних кредитів/кредитів ECTS її вивчення та перелік сформованих компетенцій.

6.5. Нормативна частина ОІШІ не змінюється.

Навчальний заклад має право змінювати назви навчальних дисциплін і практик та розподіл блоків змістових модулів у них за окремим погодженням із МОН України.

6.6. Шифр змістового модуля, що відповідає компетенції, зазначеної у таблицях додатків А, Б і В указані за структурами:

а) шифр змістового модуля, що відповідає компетенції, зазначеної у таблиці Додатка Б у СВО_ ДКФВ 2013 Освітньо-кваліфікаційна характеристика (*молодшого спеціаліста*) за спеціальністю (напрямом) (5.01020101 «Фізичне виховання»)

К .XX. XX. XX

номер змістового модуля, наскрізний для даної компетенції

шифр компетенції

б) У таблиці Додатка В шифри блоків змістових модулів указані за структурою:

XX.XX

номер блоку змістових модулів.
наскрізний для даного циклу
підготовки
цикл підготовки

7. Державна атестація осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі

7.1. У додатку Д зазначаються нормативна форма державної атестації - комплексний державний екзамен.

7.2. На державну атестацію виносяться система компетенцій, що визначена освітньо-кваліфікаційною характеристикою та системою відповідних змістових модулів, що зазначена у таблиці додатка Б і Г ОПШ.

8. Вимоги до системи освіти та професійної підготовки

Відповідно до Законів “Про освіту”, “Про вищу освіту”, нормативних актів та рекомендацій Міністерства освіти і науки України і навчального плану ставляться вимоги:

- підготувати фахівця до самостійної творчої роботи у галузі фізичного виховання та спорту в умовах ринкової економіки;
- сформулювати науково-методичні та професійні якості молодшого спеціаліста з фізичного виховання;
- підготувати висококваліфікованого фахівця з фізичного виховання щодо роботи в освітній, фізкультурно-спортивній та організаційно-управлінській галузі діяльності.

**Розподілу змісту освітньо-професійної програми
та максимальний навчальний час за циклами підготовки:**

Термін навчання(років)	2
Максимальний навчальний час загальної підготовки (академічних годин/кредитів/ кредитів ECTS)	4320/120
Максимальний навчальний час за циклами (академічних годин/ національних кредитів/ кредитів ECTS.	
- гуманітарної та соціально-економічної підготовки	837/23
- природничо-наукової підготовки	675/19
- професійної та практичної підготовки	2808/78

**Перелік навчальних дисциплін нормативної частини
ОПП за циклами підготовки**

Навчальні цикли, шифри та назви навчальних дисциплін	Мінімальний навчальний час за циклами, кредити ЄКТС
1.1. ЦИКЛ ГУМАНІТАРНОЇ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ (шифр - ГСЕП)*	
Українська мова за професійним спрямуванням	1,5
Основи філософських знань (філософія, релігієзнавство)	2,25
Основи економічної теорії	1,5
Педагогіка	3,75
Психологія	2,25
Соціологія	1,5
Культурологія	1,5
Основи правознавства	1,5
Іноземна мова за професійним спрямуванням	6
Історія України	1,5
Всього за циклом	23,25
1.2. ЦИКЛ ПРИРОДНИЧО-НАУКОВОЇ ПІДГОТОВКИ (шифр - ПНП)	
Анатомія людини	3,75
Фізіологія людини і фізіологічні основи фізичної культури	3,75
Основи масажу, лікувальна фізична культура	2,25
Основи гігієни	2,25
Гігієна спорту	2,25
Біохімія	1,5
Екологія	1,5
Безпека життєдіяльності	1,5
Всього за циклом	18,75
1.3. ЦИКЛ ПРОФЕСІЙНОЇ та ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ (шифр - ППП)	
<i>Нормативна частина</i>	
Історія фізичної культури	1,5
Вступ до фаху	1,5
Організація фізичної культури і спорту	3
Основи теорії і методики фізичного виховання	6,75
Охорона праці	1,5
Охорона праці в галузі	1,5
Біомеханіка	2,25
Гімнастика, теорія і методика викладання	6
Легка атлетика, теорія і методика викладання	6
Спортивні ігри, теорія і методика викладання	6
Плавання, теорія і методика викладання	3

Теорія і методика спортивно – педагогічного вдосконалення з обраного виду спорту	9
Туризм і спортивне орієнтування	2,25
Педагогічна практика в загальноосвітніх школах	6,75
Організаційна практика	6
<i>Варіативна частина</i>	
Підвищення спортивно – педагогічної майстерності з обраного виду спорту	15
Всього за циклом	78
Нормативна частина	105
Варіативна частина	15
Разом до навчального плану	120

Діаграма
нормативної частини ОПП підготовки молодшого спеціаліста
з спеціальності 5.01020101 «Фізичне виховання»

І рік навчання			
Назва дисципліни	Кредити ЄКТС	I півріччя	II півріччя
Основи філософських знань (філософія, релігієзнавство)	2,25	-	2,25
Основи економічної теорії	1,5	1,5	-
Педагогіка	3,75	1,75	2
Психологія	2,25	-	2,25
Культурологія	1,5	-	1,5
Основи правознавства	1,5	1,5	-
Історія України	1,5	1,5	-
Анатомія людини	3,75	1,75	2
Основи гігієни	2,25	-	2,25
Екологія	1,5	1,5	-
Безпека життєдіяльності	1,5	1,5	-
Історія фізичної культури	1,5	1,5	-
Вступ до спеціальності	1,5	1,5	-
Основи теорії і методики фізичного виховання	3,75	1,75	2
Біомеханіка	2,25	-	2,25
Гімнастика, теорія і методика викладання	3	1,5	1,5
Легка атлетика, теорія і методика викладання	3	1,5	1,5
Спортивні ігри, теорія і методика викладання	3	1,5	1,5
Плавання, теорія і методика викладання	1,5	-	1,5
Теорія і методика-спортивно-педагогічного вдосконалення	6	3	3
Підвищення спортивної майстерності з обраного виду спорту	9	6,75	4,5
Усього	60	30	30
II рік навчання			
Українська мова (за професійним спрямуванням)	1,5	-	1,5
Соціологія	1,5	1,5	-
Іноземна мова (за професійним спрямуванням)	6	4,5	1,5
Фізіологія людини і фізіологічні основи фізичної культури	3,75	2,25	1,5
Основи масажу, лікувальна фізична культура	2,25	-	2,25
Гігієна спорту	2,25	-	2,25
Біохімія	1,5	-	1,5
Організація фізичної культури і спорту	3	1,5	1,5
Основи теорії і методики фізичного виховання	3	1,5	1,5
Охорона праці	1,5	1,5	-
Охорона праці в галузі	1,5	-	1,5

Гімнастика, теорія і методика викладання	3	1,5	1,5
Легка атлетика, теорія і методика викладання	3	1,5	1,5
Спортивні ігри, теорія і методика викладання	3	1,5	1,5
Плавання, теорія і методика викладання	1,5	1,5	-
Теорія і методика-спортивно-педагогічного вдосконалення	3	1,5	1,5
Туризм і спортивне орієнтування	2,25	-	2,25
Підвищення спортивної майстерності з обраного виду спорту	3,75	2,25	1,5
Педагогічна практика в загальноосвітніх школах	6,75	-	6,75
Організаційна практика	6	-	6
Усього	60	22,5	37,5